

الزائر مدینه منوره و مکہ مکرمه

(زائر مدینه منوره و مکہ مکرمه)

شیخ عبدالحمید واسطی

مؤسسه مطالعات راهبردی علوم و معارف اسلام

سرشناسه	: واسطی، عبدالحمید، ۱۳۴۷ -
عنوان و نام پدیدآور	: راهنمای قدم به قدم حج تمتع: زائر مدینه منوره و مکه مکرمه/عبدالحمید واسطی.
مشخصات نشر	: مشهد: موسسه مطالعات راهبردی علوم و معارف اسلام، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۲۵۴ ص.
شابک	: ۸-۹۹-۶۴۶۲-۶۰۰-۹۷۸:۹۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه
موضوع	: حج -- راهنمای آموزشی
موضوع	: Hajj -- Study and teaching*
موضوع	: زیارتگاه‌های اسلامی -- عربستان سعودی
موضوع	: Islamic shrines -- Saudi Arabia
موضوع	: زیارتگاه‌های اسلامی -- عربستان سعودی -- مکه -- کتاب‌های راهنما
موضوع	: Islamic shrines -- Saudi Arabia -- Mecca -- Guidebooks
موضوع	: زیارتگاه‌های اسلامی -- عربستان سعودی -- مدینه -- کتاب‌های راهنما
موضوع	: Islamic shrines -- Saudi Arabia -- Medina -- Guidebooks
شناسه افزو	: موسسه مطالعات راهبردی علوم و معارف اسلام
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۹ ۲ ۱۵۲/۸ BP
رده‌بندی دیویی	: ۲۹۷/۳۴ ۰۷۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۰۰۰۲۰

راهنمای قدم به قدم حج تمتع (زائر مدینه منوره و مکه مکرمه)

مؤلف: شیخ عبدالمجید بسط

ناشر: انتشارات موسسه مطالعات راهبردی علوم و معارف اسلام

صفحه آرا: حمزه خارا باف

چاپ اول: زمستان ۱۳۹۶

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۹۰۰۰ تومان

شابک: ۸-۹۹-۶۴۶۲-۶۰۰-۹۷۸

کلیه حقوق محفوظ می‌باشد.

مؤسسه مطالعات راهبردی علوم و معارف اسلام

مشهد مقدس/ بین چهارراه حجت و چهارراه مقدم طلاب/ خیابان کاشانی/ کاشانی ۳۵/ شماره: ۴۹۰/۴

تلفن: ۰۳-۳۲۲۸۵۸۰۰ (۰۵۱) فاکس: ۳۲۲۸۵۸۰۵ (۰۵۱)

www.isin.ir

info@isin.ir

فهرست مطالب

مقدمه ناشر ۱۱

فصل اول

«آنچه تا قبل از سفر باید انجام شود» ۱۳

جدول برنامه‌های آموزشی کاروان عمره ۱۵

فصل دوم

«راهنمای مدینه» ۵۱

به سوی کدامین سرزمین می‌رویم؟ ۵۳

برنامه داخل فرودگاه و داخل پرواز ۵۵

واقعاً لا اله الا الله چیست که خوشبختی دنیا و آخرت را در بر دارد؟ ۵۸

آی آدمها! ۵۹

گفتگویی با پیامبر خدا ﷺ ۶۱

برنامه اولین زیارت ۶۳

جدول شماره یک: نیازمندی‌های اولیه ۶۳

جدول شماره دو: مراحل ورود به حرم ۶۵

نکته ویژه ورود بانوان: ۶۹

جدول شماره سه: مراحل ورود به داخل مرقد پیامبر اکرم (علیه السلام) ۷۰

مرحله دوم در اولین زیارت: محراب و منبر پیامبر خدا (منطقه «روضه النبی») ۷۴

ستون توبه: ۷۵

مرحله چهارم در اولین زیارت: محله بنی هاشم (خانه ائمه)، قبرستان بقیع و قبر چهار امام معصوم (علیهم السلام) ۸۳

..... ۸۳

جهان را هب دی از ائمه بقیع (علیهم السلام) و امام حسین (علیه السلام): ۸۴

زیارت امام حسن مجتبی (علیه السلام) ۸۶

زیارت امام سجاد و امام باقر و امام صادق (علیهم السلام) ۸۶

برنامه داخل فناء منبر: ۸۹

فرزندان پیامبر اکرم (علیه السلام): ۹۲

همسران رسول خدا (صلی الله علیه و آله) ۹۳

توصیه های پیامبر خدا به همسران: ۹۴

فهرست بقیه قبور در بقیع: ۹۴

برنامه بقیه روز: ۹۶

برنامه روز دوم: محراب تهجد، مکان اهل صف، ستون های مسجد

۹۸

ستون های معروف مسجد النبی: ۱۰۲

برنامه روز سوم: آشنایی با حیاط های داخلی مسجد النبی ۱۰۵

برنامه روز چهارم: زیارت دوره - مرحله اول (مجموعه ای از مساجد و

اماکن تاریخی مدینه) ۱۰۹

برنامه روز پنجم: زیارت دوره - مرحله دوم (برخی مساجد نزدیک به

مسجد النبی) ۱۱۰

برنامه روز آخر: زیارت وداع ۱۱۱

فصل سوم

- ۱۱۳ مناسک «عمره تمتع»
- ۱۱۵ مقدمه:
- ۱۱۶ چند نکته برای زائر:
- ۱۱۷ نکاتی درباره هویت مکه، کعبه و حج
- ۱۱۷ روی سوی کدامین سرزمین داریم؟
- ۱۱۷ ترجمه تفسیری برخی آیات در مورد مکه، کعبه و حج:
- ۱۲۳ مقام ابراهیم
- ۱۲۳ حجر الاسود (یعنی سنگ سیاه)
- ۱۲۴ حجر اسماعیل (دینی از بنی اسماعیل)
- ۱۲۵ حطیم: (یعنی کوبیده شده)
- ۱۲۵ مُلتَزَم: (یعنی محل دست دامن شد)
- رکن یمانی: (پایه‌ای از خانه خدا که قبل از حجر الاسود قرار دارد).
- ۱۲۷
- ۱۲۸ شروع اعمال عمره تمتع:
- ۱۲۸ مرحله یک) به میقات رفتن و احرام بستن
- ۱۳۲ نیازمندی‌های قبل از حرکت به سوی مکه:
- ۱۳۴ اعمال مسجد شجره یا مسجد جُحَفه (لیک گفتن و مُحَرَم شدن):
- ۱۳۶ لَبیک گفتن:
- ۱۴۰ ورود به مکه، حریم خدا و مسجد الحرام محل خانه خدا
- ۱۴۰ نیازمندی‌های قبل از رفتن برای انجام اعمال:
- ۱۴۳ مرحله دوم) ورود به مسجد الحرام و طواف
- ۱۴۳ ورود به مسجد الحرام
- ۱۴۶ چگونگی طواف اول:

۱۴۹	 دعای دور اول
۱۵۰	 دعای دور دوم
۱۵۱	 دعای دور سوم
۱۵۲	 دعای دور چهارم
۱۵۳	 دعای دور پنجم
۱۵۴	 دعای دور ششم
۱۵۵	 دعای دور هفتم
۱۵۶	 جدول نز طواف
۱۵۹	 جدول شستن چهره می بین صفا و مروه
۱۶۱	 جدول اعمال سالی
۱۶۴	 فقط به خواندن لفظی. تفاوت آن به معنای آنها توجه کن.
۱۶۵	 دعای دور اول (از صفا به مروه)
۱۶۷	 دعای دور دوم (از مروه به صفا)
۱۶۹	 دعای دور سوم (از صفا به مروه)
۱۷۰	 دعای دور چهارم (از مروه به صفا)
۱۷۲	 دعای دور پنجم (از صفا به مروه)
۱۷۴	 دعای دور ششم (از مروه به صفا)
۱۷۶	 دعای دور هفتم (از صفا به مروه)
۱۷۸	 جدول پنج: انجام تقصیر
۱۷۹	 جدول شش و هفت: طواف نساء و نماز طواف نساء
۱۸۱	 تمام کردن حج و تکمیل اعمال حج:

فصل چهارم

۱۸۳	 مَنَاسِک «حَجِّ تَمَتُّع»
۱۸۵	 به سوی چه فضا و موقعیتی می‌رویم؟ (روح حج)
۱۹۰	 تصویر کلی از اعمال حج تَمَتُّع:
۱۹۱	 توضیح اجمالی تمام اعمالی که باید انجام شود:
۱۹۵	 پیش‌نیاز برای حرکت به سوی انجام مناسک حج:
۱۹۸	 مورد ویژه ۱: آماده‌سازی سنگ برای روز «رَمی»
۲۰۲	 مورد ویژه ۲: نیابت دادن برای ذبح قربانی
	 مورد ویژه ۳: نیابت دادن برای رمی جَمَرات (سنگ زدن به ستون‌های
۲۰۳	 شیطان) - مختصر مَذْذُورین:
۲۰۵	 شروع اعمال حج تمتع:
۲۰۵	 به میقات رفتن و احرام بستن
۲۱۱	 لبیک گفتن:
۲۱۳	 در سرزمین عرفات:
۲۲۱	 در سرزمین مَشْعَر (مُزْدَلِفَه):
۲۲۵	 در سرزمین «مِنَا»:
۲۴۴	 اعمال روز یازدهم ذی‌الحجه:
۲۴۶	 اعمال روز دوازدهم ذی‌الحجه:
۲۴۹	 اعمال مکه:
۲۵۰	 تمام کردن حج و تکمیل اعمال حج:
۲۵۱	 وداع مکه
۲۵۳	 سخن آخر

مقدمه ناشر

«الحمد لله رب العالمين وصلى الله على محمد وآله الطاهرين ولعنة الله على اعدائهم اجمعين»

قال الله العظيم ﴿وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ﴾

فرهنگ غنی اسلام و قرآن که به برکت مجاهدات پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله و اوصیاء معصوم ایشان علیهم السلام به دست ما رسیده است. تمام نیازهای پیروان این مکتب را برای پیمودن سریع و بهینه مسیر تکامل تا اقصی نقاط سعادت و کمال که همان لقاء الله است را مدنظر داشته و برای تأمین آن بهترین و قوی ترین پاسخ های جامع را در بسته هدایتی خود عرضه نموده است.

شکی نیست که انسان در زندگی فردی و جمعی خود نیاز به انس گرفتن با انسان های برتر، عرض حاجت محضر آنها، درخواست دستگیری و کمک، استفاده از آبرو و توانمندی آنها برای حرکت سریع به نقطه مقصد در زندگی داشته و نمی توان این نیاز اساسی را با هیچ چیز بدلی دیگر جز زیارت مراقد منور معصومین علیهم السلام پاسخ داد.

در فرهنگ اسلامی و شیعی این موضوع تحت عنوان آموزه «زیارت» جانمایی شده است. زیارت یک کلان فرهنگ پر ظرفیتی است که تمام نیازهای یک مسلمان

و شیعه را در درک درست از زندگی، فهم صحیح از هدایت، سیر الی الله، درمان کاستی‌ها و جبران خلأها را پوشش داده و اگر با ظرافت‌های خاصش و آداب و اسرار آن آشنا شویم، شیرین‌ترین و دل‌نشین‌ترین عمل عبادی و قربی را در زندگی تجربه خواهیم کرد.

مهم «زیارت بامعرفت» است، زیارت عارفانه و عاشقانه راهگشا، فرح‌بخش، هستی‌آفرین، معنویت‌زا و نجات‌بخش خواهد بود.

حال اگر زیارت از زیارت اولیاء الهی به زیارت خداوند ارتقاء یابد چه الزاماتی از یک سو و چه دستاوردهایی از سوی دیگر خواهد داشت.

غریبی بدیل حج یک بسته کامل تحول‌آفرین مشتمل به زیارت مرقد مطهر پیامبر اعظم و اولیاء کمال و زیارت مکه مکرمه مشاهد نورانی در منا و عرفات و همه به منظور رونق بخش حج حلال‌الهی در جان و قلب می‌باشد. این سفر معنوی هجرت به سوی حضرت دوست است و مقدمه لقاءالله.

آنچه در پیش‌رو داریم از زیارت استاد فرزانه جناب حجة الاسلام والمسلمین شیخ عبدالحمید واسطی فراهم آمد. در یک دوره آموزشی پرمغز برای بهره‌وری زیارت عارفانه و عاشقانه در این شعر معنوی، ریکرد آشنایی قدم‌به‌قدم با آداب زیارت مناسک حج تمتع است.

امیدواریم همه مشتاقین زیارت پیامبر (ص) و زیارت خانه خدا و طواف به گرد حرم دوست بتوانند بیشترین بهره را بامانع و دقت و پیاده‌سازی دستورالعمل‌های آن ببرند.

«موسسه مطالعات راهبردی علوم و معارف اسلام» که رسالت خود را تولید متون آموزشی برای گسترش فرهنگ اسلام قرار داده است، خوشبختانه راه را بود که از نقطه نظرات اصلاحی و انتقادی همه علاقه‌مندان بهره‌مند گردد.

انتشارات موسسه مطالعات راهبردی علوم و معارف اسلام

سید محمد محسن دعائی